

Lausunto

9.4.2014

Suomen vapaakristillinen neuvosto SVKN ry

Viite: Lausuntopyyntö työryhmämuistiosta: Evankelis-luterilaisten ja ortodoksisten seurakuntien sekä muiden uskonnollisten yhteisöjen yhteiskunnallisista tehtävistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen. VM110:00/2013

Valtiovarainministeriölle

Suomen vapaakristillinen neuvosto (jäljempänä SVKN) pyrkii edistämään rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan asemassa olevien jäsenkirkkojensa tasa-arvoista asemaa yhteiskunnassa.

Pitkäaikaisen seurannan kohteena ovat olleet yhdyskuntien taloudellisiin toimintaedellytyksiin vaikuttavat poliittiset ratkaisut ja lainsäädäntö. Yksi merkittävä kysymys on ollut yhteisöveron palauttaminen rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien käyttöön. Koska lausuntopyyntöä ei ole osoitettu kaikille SVKN:n jäsenkirkkoille, SVKN katsoo aiheelliseksi lausua jäsentensä puolesta näkemyksensä työryhmän muistiossa esitetystä lakisääteisestä valtionavustusmallista.

Vuosikymmenten kuluessa ministeriöt ovat laatineet useita selvityksiä, pyytäneet lausuntoja ja järjestäneet kuulemisia rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien yhteiskunnallisesta/taloudellisesta asemasta ja sen oikeudenmukaisuudesta. Kattavin selvitys on opetusministeriön vuonna 2005 julkaisema *Rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien valtionavustustyöryhmän mietintö*. SVKN:n ja sen jäsenkirkkojen antamat vastaukset (2002 ja 2005) ovat pääosiltaan edelleen ajankohtaisia.

Nyt käsillä olevan työryhmän muistion (VM110:00/2013) viimeisessä kappaleessa työryhmä esittää, että seurakuntien yhteisövero-osuus poistetaan ja evankelis-luterilaiselle seurakunnalle myönnetään lakisääteinen valtionavustus 114 miljoonan euron suuruisena vuodesta 2015 lähtien. Valtionavun määrää tarkistetaan vuosittain kuluttajahintaindeksin muutosta vastaten. - - Muille uskonnollisille yhdyskunnille myönnettäisiin samassa yhteydessä 1 miljoonan euron lisämääräraha opetus- ja kulttuuriministeriön kautta jaettavaksi hakemusten perusteella. Kun tästä 1 miljoonan lisämäärärahasta Suomen ortodoksinen kirkko saa poistuvaa yhteisövero-osuutta vastaavan 80 000 euroa, jää rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille 920 000 euron lisämääräraha, joka lisättäisiin nykyisiin yhteensä 350 000 euron avustusmäärärahoihin. Rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille osoitettava yhteensä 1,27 milj. euron lakisääteinen avustusmääräraha olisi merkittävä edistysaskel uskonnollisten yhdyskuntien yhteiskunnallisen/taloudellisen yhdenvertaisuuden tavoittamisessa siitä huolimatta, että avustussumma jäisi yhdyskunnan jäsentä kohden huomattavasti alhaisemmaksi Suomen ortodoksisen kirkon saamiin valtionavustuksiin verrattuna. Ero kuitenkin tasoittuu, kun huomioidaan evankelis-luterilaisten seurakuntien hautausmailla haudatut ortodoksikirkon ja valtionavustusta saavien rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien jäsenet.

Edelleen käsillä olevassa raportissa (VM110:00/2013) todetaan ”*Rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien valtionavustustyöryhmä piti avustusmäärärahan suuruutta määriteltäessä keskeisenä lähtökohtana pyrkimystä yhdenvertaiseen kohteluun eri uskonnollisten yhdyskuntien välillä. Valtionapu olisi yhteisöveroa vakaampi tulolähde seurakunnille ja vähemmän riippuvainen taloudellisista suhdanteista tai alueen elinkeinoelämästä. Valtionapu olisi lakisääteinen ja avun vuotuinen määräytymisperuste määriteltäisiin laissa.*”

Ennakoitavuuden kannalta nykyinen poliittiseen harkintaa perustuva vuosittain valtion talousarvossa päätettävä avustusmääräraha on ollut hakijoilleen vähintään yhtä paljon epävarmuutta aiheuttava kuin suhdanneherkkä yhteisövero-osuus evankelis-luterilaisille seurakunnille. On oikeudenmukaista muuttaa myös rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien valtionavustus lakisääteiseksi ja sitoa kuluttajaindeksiin. Valtionavustuksen tulisi olla osittain käytettävissä myös yhdyskunnan keskushallinnon palkka- ja muihin kuluihin. Hakemuksesta myönnettävä yhdyskunnan jäsenmäärään perustuva yleisavustus on koettu hyväksi avustusmuodoksi SVKN:n jäsenkirkoissa. Yleisavustuksen lisäksi haettavaa erillistä tarveharkintaista avustusta rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien tilojen korjaushankkeisiin pidetään tarpeellisena tulevaisuudessakin.

Rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien yhteiskunnallisesti merkittävät toimita

Uskonnollisten yhdyskuntien laajan toiminnan luotettava tilastointi ei toteudu ilman siihen osoitettavia taloudellisia resursseja paikallisseurakunnissa ja keskushallinnossa. Yhtenäisen tilastointijärjestelmän puuttuessa SVKN:n jäsenkirkojen toteutuneesta toiminasta ei ole saatavissa vertailukelpoista yksityiskohtaista tietoa. Kirkoissa ja niiden paikallisseurakunnissa työntekijäresurssit keskitetään itse toimintaan tilastoinnin ja raportoinnin sijaan.

SVKN:n jäsenkirkojen toimita ei rajoitu uskonnonharjoitukseen. Kuten työryhmän muistiosakin todetaan rekisteröidyt uskonnolliset yhdyskunnat harjoittavat merkittävää lapsi- ja nuorisotyötä sekä sosiaalista palvelutyötä. Kirkot ovat vaikuttavia yhteiskunnallisia toimijoita noin 250 seurakunnan verkostollaan. Sosiaalisessa auttamistyössä ja nuorisotyössä toimii tuhansia vapaaehtoisia ohjaajia ja yli sata palkattua työntekijää.

SVKN:n jäsenkirkojen ja seurakuntien harjoittamia sosiaalisen palvelutyön toimintamuotoja ovat muun muassa syrjäytymistä ehkäisevät, ruokajakelut ja ruokailutapahtumat, päivätoiminta, työllistävä toiminta, harrastetoiminta, vanhusten viriketoiminta ja ulkoiluttaminen, retket, asiointiapu, kerho- ja leirit toiminta, yhden vanhemman perheiden avustaminen ja vertaisryhmätoiminta, äiti-lapsi-piirit, perheleirit, parisuhde- ja perheneuvonta, vankilavierailut ja päihitteettömän kuntoutusohjelman toteuttaminen vankilassa, auttaminen vankilasta vapautuvien sopeutumisessa yhteiskuntaan, sairaalavierailut ja sairaudesta toipuvien auttaminen. Lapsi- ja nuorisotyön toiminnan muotoja ovat muun muassa kerho- ja pyhäkoulutoiminta, partiolippukunnat, leiri- ja retketoiminta, lapsi- ja nuorisotapahtumat, rippileirit, liikunta- ja tanssiryhmät, koko perheen puuhatapahtumat, musiikkitoiminta ja vapaaehtoisten koulutustoiminta.

Yhä merkittävämmäksi on muodostumassa rekisteröityihin uskonnollisiin yhdyskuntiin liittyvien

tai niiden toimintaa muuten osallistuvien maahanmuuttajien ja maahanmuuttajataustaisten kasvava määrä. Yhteisöjen tarjoamat harrastus- ja työharjoittelumahdollisuudet ja sosiaaliset kontaktit edistävät kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Vaikka rekisteröityjä uskonnollisia yhdyskuntia ei ole lailla velvoitettu huolehtimaan tietyistä yhteiskunnallisista tehtävistä, ne ylläpitävät hautausmaita ja joitakin suojeltuja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kirkkorakennuksia.

Kiinteistöjen korjauksiin joudutaan paneutumaan yhä enemmän rakennuskannan ikääntyessä ja toisaalta lainsäädännön edellyttäessä turvallista työ- ja toimintaympäristöä. Myös esteettömyys, näkö- ja kuulovammaisten tarpeet sekä maahanmuuttajien myötä eri kielivähemmistöjen palveleminen vaativat rakennuksilta ja teknisiltä ratkaisuilta paljon.

Kirkkorakennuksiin kohdistuvan kiinteistöveron kiristymisen lisäksi rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien menoja on vuoden 2005 jälkeen lisännyt vuonna 2010 voimaan astunut viikimisoikeuslaki, jolla yhdyskunnat menettivät yhdyskuntakohtaiset viikimisoikeutensa ja joutuivat hakemaan jokaiselle pastorilleen/avioliittoon vihkijälleen henkilökohtaisen viikimisoikeuden maistraatilta. Tästä johtuvia ylimääräisiä kustannuksia ei pyynnöstä huolimatta otettu huomioon yhdyskunnille myönnettävissä valtionavustuksissa.

Rekisteröidyt uskonnolliset yhdyskunnat eivät toimi väestörekisterin pitäjinä, mutta ovat jäsenrekisterien pitäjinä velvollisia huolehtimaan väestötietojärjestelmään tehtävistä ilmoituksista (syntyneen lapsen liittäminen yhdyskuntaan, yhdyskunnan jäseneksi liittyminen ja eroaminen sekä avioliittoon vihkiminen). Yhdyskunnat päivittävät jäsenrekisterinsä tietoja väestötietojärjestelmästä ja maksavat väestötietojärjestelmästä hankituista tiedoista.

Suomen vapaakristillinen neuvosto toivoo johdonmukaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja tasapuolisuutta uskonnollisten yhteisöjen valtionrahoitusjärjestelmän luomisessa.

SVKN:n jäsenkirkot:

Suomen Adventtikirkko
Suomen Baptistikirkko
Suomen Helluntaikirkko
Suomen Metodistikirkko
Suomen Vapaakirkko

Kalervo Aromäki
puheenjohtaja